

گزارشی از
تجربیات و
ابتکارات
مربیان موفق
منطقه ۱، تهران

خاطر نزدیکی به پارک، امکان مطلوب و مناسبی در اختیار ما قرار می دهد تا بتوانیم از فضای پارک برای برگزاری کلاسها استفاده کنیم. کار درسی از درخت را در پارک شروع کردیم و بچه ها را در آنجا با این کلاس آشنا نمودیم. وقتی به کلاس بازگشتیم، از قبل تصاویری از درخت بر روی تخته سیاه کشیده شده و مقداری میوه به عنوان فواید و آثار درخت فراهم شده بود. اینجا بود که مقایسه ای میان انسان و درخت کردیم و پرسیدیم: فرق شما با درخت چیست؟ و شما چه نمری در زندگی دارید؟ بچه ها در کلاس پرورشی ابتکارات عجیب و جالبی دارند، مثلاً از همان روزهای نخست، بعضی از آنها شعرا و کاتب را بر روی برگ می نوشتند و در دفترهایشان می چسباندند و بعضی هم طرح برگ را در دفتر «گفته ها و نکته ها» با استفاده از پولک و وسایل تزئینی درست می کردند.

این کتاب در عین جذابیتی که دارد، به علت یکسان بودن موضوع درخت، اندکی برای دانش آموزان خسته کننده است. به همین علت سعی کردیم با همان روشهای جذاب کتاب، موضوعات دیگری نیز به آن بیفزاییم، مثلاً در بحث «اصلاح و تکمیل» به طور اساسی بحث «انسان اصلاح کننده» را پیش کشیدیم و اینکه برای اصلاح و تکمیل مسائل اجتماعی خود، انسان چه صفاتی باید داشته باشد؟

ما در کلاس خود تأکید زیادی بر روی این داریم که برای کلاس پرورشی، کتاب درسی نداریم و باید خود دانش آموزان کتاب بسازند. اینجا بود که بچه ها به طور جدی مشغول ساختن یک کتاب شدند و نتیجه کار آنها بسیار دیدنی و جالب بود. مطالب کلاس را به صورت کتابهایی درست کردند که دارای طرحها و شکلکهای مختلفی بود. مهم این است که بچه ها احساس می کنند که کتاب دارند و کتاب درسی آنها، حاصل کار خودشان است.

دوست داشتنی کلاس متفاوت است، بخصوص که همکاران ما نیز با چنین شیوه ای در کلاس آشنا نیستند و نسبت به مبانی این کلاس توجیه نشده اند. به این جهت گاهی با اعتراض آنها روبرو می شویم.

خواهر اعظم نوبخت: مربیان گروه ما قبل از اجرای هر روش، روی آنها بحث و گفتگو می کردند و در آن زمینه توافق حاصل می کردند و سپس آنها را به اجرا در می آوردند. فضای کلاسها رضایتبخش است و مربیان از آن اظهار رضایت می کنند ولی باید قبول کرد که فضای محدود کلاس گنجایش یک همکاری گروهی و فضای باز میان دانش آموزان را ندارد.

• روش کار کتاب «درسی از درخت»

خواهر شهیلا کرانیانی: مدرسه ما به

• روش کار کتاب حکایت ستمگران

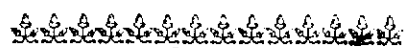
برادر سعید عزیز محمدی: مربیانی که در گروه کار کتاب «حکایت ستمگران» بودند، عموماً در کار خود با اشکال و مشکل خاصی روبرو نبودند و در جلسات هماهنگی نیز کارها به خوبی پیش می رفت. البته بعضی از مربیان نسبت به این کار همت و تلاش زیادی از خود نشان نمی دادند، چرا که آنها اساس کلاس پرورشی را ناپایدار و موقتی فرض می کنند، به این ترتیب، مشکل اصلی را باید در خود آنان جستجو کرد. نظر کلی اعضای گروه ما این بود که اجرای کتاب حکایت ستمگران علاقه زیادی را در کلاس نسبت به فعالیتهای فرهنگی و هنری به وجود می آورد، به طوری که گاهی با هیجان و شور خاصی در کلاس روبرو می شویم ولی شرایط محدود کلاس و ضوابط و قوانین مدرسه با این فضای باز و

قسمت «پرواز در آسمان خیال» به خوبی موجب آرامش روانی و تخلیه عاطفی آنان می‌شود. همکاران مدرسه هم این را نایب می‌کردند که بچه‌ها را به خوبی از خلال این کار می‌توان شناخت.

در کار «قصه‌گویی» هنگام بیان قصه، موسیقی متن پخش کردیم. پس از پایان قصه، بچه‌ها فرصت داشتند که آن قصه را به یک نمایشنامه تبدیل کنند. هر یک از بچه‌ها مواظب هستند که آن قصه را به صورت یک کتاب همراه با طرح و نقاشی تهیه کنند. جالب است که همه بچه‌ها کتابهای قصه‌ای را تهیه کرده بودند که در واقع یک کتاب قصه کامل همراه با طرح جلد و نقاشی و خطاطی جالب بود.

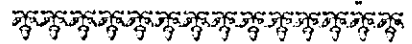
بخش «گفتگو» یکی از قسمتهایی است که بچه‌های منزوی کلاسها را به میدان می‌کشد. این بخش را نیز در پارک اجرا کردیم و به هر حال برای دانش‌آموزان از جذابیت خاصی برخوردار بود.

بخش «دکلمه» توسط دانش‌آموزان به اجرا درآمد و بعضی از منتهای دکلمه توسط معلمان مدرسه در فضای باز، برای همه دانش‌آموزان اجرا شد. بچه‌ها هم خودشان منتهای ادبی جالبی نوشتند که آنها را در دهه فجر به اجرا درآوردیم.

* مشکلاتی در کار مربیان

وجود دارد که نتیجه کار آنها را تضعیف می‌کند. مثلاً تعداد زیادی از آنها با اصل کار توجیه نیستند و آموزش لازم را ندیده‌اند.

• دفتر گفته‌ها و نکته‌ها یا کتاب کلاس پرورشی

□ خواهر سهیلا کرانیانی: در دهه فجر انقلاب اسلامی دست به یک مقایسه جالب میان دفتر گفته‌ها و نکته‌های

دانش‌آموزان زدیم. همان‌طور که قبلاً ذکر شد، در کلاسها تأکید زیادی نسبت به زیبایی و اهمیت این دفترها صورت می‌گیرد، به همین جهت اغلب دفترهای دانش‌آموزان همچون یک کتاب مفید و زیباست که جا داشت به بهترین کارها هدیه‌ای تقدیم گردد.

کتابهای کلاس پرورشی در نمایشگاههای دهه فجر به نمایش درآمد و جدایی از قسمتهای دیدنی نمایشگاهها بود. حتی معلمان نیز تمایل زیادی به بازدید از این دفترها از خود نشان می‌دادند. در دعوتی که از اولیای دانش‌آموزان داشتیم، آنها را نسبت به کارهای دانش‌آموزان ترغیب می‌کردیم و برای آنها جالب بود که فرزندانشان کتاب درسی خود را خودشان به شکل شایسته و در خود توجهی ساخته بودند. ترتیب مناسب و شایسته‌ای داده شد که مدیران مدارس به بهترین دفترها هدیه و جایزه دادند و تصمیم داشتیم که از سوی منطقه نیز به بهترین دفترهای مدارس هدیه‌ای تقدیم کنیم.

یکی از پیشنهادهای ابتکاری این بود که مهر ویژه‌ای تهیه شود که این دفترها به وسیله آن مهر شود.

• مشکلات کلاسهای پرورشی

□ برادر محسن حیدری: مشکل اساسی این کلاس این است که نمره شخصی در کار نیست در حالی که دانش‌آموزان و خانواده‌ها مایل هستند که همچون کلاسها و درسهای دیگر نمره‌ای در کار باشد. از طرفی نیز هدف این کلاس، این بوده است که کارهای مربیان سر و سامان یابد ولی در مدرسی که اساس این کلاس جا افتاده نیست، مواجه با بی‌نظمی‌هایی هستیم. از سوی دیگر مدیران مدارس در کلاس سوم راهنمایی اهمیت زیادی به امتحان نهایی می‌دهند و از دروسی که نقش حساسی در امتحان نهایی ندارند، کم می‌کنند و ساعت تدریس دروس

اصلی را اضافه می‌کنند. به همین جهت کلاس پرورشی هم دچار اشکال می‌شود و گاهی نیز اعتراض می‌کنند که چرا بچه‌ها به کارهایی مشغول می‌شوند که غیر از دروس امتحان نهایی آنهاست؟

* مشکل اساسی کلاس پرورشی این است که نمره شخصی در کار نیست.

□ برادر زادریس حیدری: لازم است از سوی مناطق نسبت به اجرای این کلاس تأکید و برنامه ریزی بیشتر و جدی‌تری صورت گیرد و البته برنامه ریزان دفتر مشاوره و تحقیق هم هر چه زودتر نحوه ارزشیابی از کار دانش‌آموزان را روشن نمایند. بعضی از افراد معتقدند که کلاس پرورشی به مرور جای رسالت امورتربیتی را خواهد گرفت ولی این درست نیست. البته تجربه گروههای پرورشی منطقه ۱۴، می‌تواند الگوی خوبی برای سایر مناطق باشد، چرا که نه تنها از طریق این گروهها، مربیان به خوبی توجیه می‌شوند، بلکه به خوبی می‌توانند تجربیات و ابتکارهای خود را در اختیار سایرین نیز قرار دهند.

□ برادر بااوسی: مشکلاتی در کار مربیان وجود دارد که نتیجه کار آنها را تضعیف می‌کند. مثلاً تعداد زیادی از آنها با اصل کار توجیه نیستند و آموزش لازم را ندیده‌اند. بعضی هم به علت این که مدیر مدرسه شان توجیه نیست، با مشکلات زیادی روبرو هستند. بعضی از مربیان هم اساساً حوصله کار فعال و با نشاط را ندارند و بیشتر مایلند که با دانش‌آموزان خود به صورت خشک و بی‌روح برخورد کنند. به همین علت روشهای فعال و با نشاط و هیجان‌زای کلاس پرورشی با روش آنها همخوانی ندارد و به عبارت دیگر آنها توانایی اجرای چنین روشهایی را ندارند.